

Stichting Ondersteuning Sovata

Verslag Sovata & Sarateni
Najaar 2022

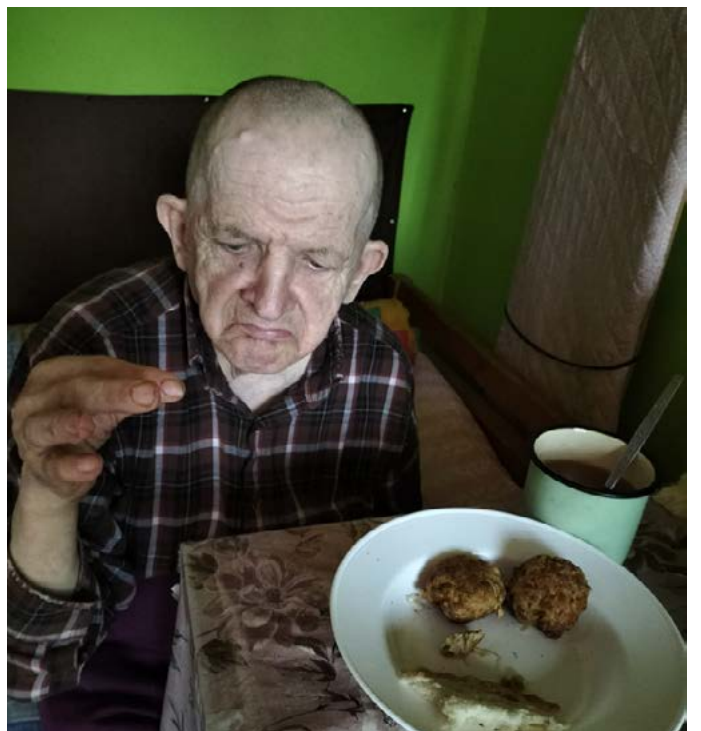

Stichting Ondersteuning Sovata

**Verslag van Sovata en Sarateni
Najaar 2022**

Zowel vóór de reis als tijdens ons bezoek aan Sovata van 1 t.m. 15 oktober waren er veel problemen die behoorlijk heftig waren en opgelost moesten worden. Een dramatisch ongeluk in de wijk Sarateni was één van de heftigste ervaringen ooit.

Twee maanden voor onze komst had het héél veel geregend en dat was goed te merken aan de paden en wegen. Sommige wijken konden wij de eerste twee dagen niet bezoeken door de glibberige paden en spekgladde weggetjes.

JUNI

Na ons vertrek half mei uit Sovata, blijven onze Roemeens-Hongaarse hulpverleners gewoon aan het werk voor SOS en de mensen in Sovata. Er is dagelijks contact met 1 of meerdere hulpverleners. Meestal gaat dat per telefoon of met de app. Zo kunnen wij direct reageren en handelen als de nood aan de man is.

Van Arnold kregen wij het bericht dat Erzsebeth van de Iliesi is overleden aan nierfalen en longproblemen. Wij hoorden te laat dat er medische hulp nodig was voor Erzsebeth en dat werd haar fataal. In 2021 was de vader van het gezin ook al overleden. Later in het jaar zullen wij de kinderen die nog thuis wonen bezoeken en gaan kijken wat wij voor hen kunnen doen.

Amalia kon ons vertellen dat het met Alexandra, het meisje met de slechte oogjes, heel goed gaat. Na de oogoperatie in juni, door SOS betaald, kan zij beter zien en kan zij weer naar school. Dat is een mooi bericht.

Op verzoek van Amalia hebben wij oma Erzsebet uit de wijk Capeti kunnen helpen met medicatie tegen astma. Oma Erzsebet heeft de zorg voor twee kleinkinderen, omdat haar dochter, de moeder van de kinderen, met de noorderzon is vertrokken. Erzsebet heeft erge astma en allerlei andere lichamelijke problemen. De zorg voor haar kleinkinderen valt haar zwaar en er is geen geld voor medicatie. Met een aantal medicatiebonnen kan zij in ieder geval zorgen dat zij de juiste medicatie kan kopen bij de apotheek en de voedselbonnen zullen helpen de kinderen van genoeg eten te voorzien.

Naast voedselbonnen, kledingbonnen, babymelkbonnen kunnen wij ook medicatiebonnen uitgeven. Deze bonnen werken uitstekend en hebben wij 100% garantie dat de bonnen voor de uitgeschreven doeleinden worden gebruikt. Vanzelfsprekend zijn er samenwerkingsafspraken met de eigenaren van de supermarkten, de apotheken en de kledingwinkels in Sovata.

Tot ons grote verdriet moet de naschoolse opvang definitief haar deuren sluiten. Wij hebben onze uiterste best gedaan om de naschoolse opvang open te houden. Zowel de gemeente als de kerken hebben niet voldoende financiële middelen om de kosten, ca. € 7500,- per jaar, te betalen. Dat is erg jammer voor de 20 á 30 gezinnen die hun kinderen na schooltijd naar de naschoolse opvang konden brengen en zo zelf hele dagen konden werken. Er valt nu een enorm financieel gat voor deze gezinnen die juist hun werk zo hard nodig hebben om het hoofd boven water te houden. Voor de kinderen is het ook zéker een groot gemis. Zij werden geholpen met huiswerk maken, konden er knutselen en spelen en kregen ook nog een lekkere kop soep voordat zij naar huis gingen.

JULI

Begin juli kreeg al het onderwijzend personeel de boodschap, overigens zonder enig bericht van te voren, dat zij per direct extra onderwijs certificaten moeten halen. Dat geldt zowel voor de opvang van de hele kleintjes als de kleuterschool en het lager onderwijs. De bedoeling is dat iedere onderwijzer(es) bepaalde certificaten moet hebben in zowel de Hongaarse als Roemeense taal. Doordeweeks moeten degene die moeten studeren gewoon werken en in de weekenden naar de universiteit Tigru Mures of naar Odorheiu, een kleinere plaats dichterbij Sovata.

Voor degenen die heel veel certificaten moeten halen zijn de kosten ook niet mis. Minimaal 3000 RON per studiejaar en dat is exclusief de kosten van vervoer en overnachtingen.

Voor sommigen van het onderwijzend personeel is het behalen van extra certificaten een onhaalbare zaak. Zo ook voor Tunde. Zij is nu schoonmaakster op de crèche waar zij tot voor kort begeleidingsassistente was. Gelukkig heeft zij wel werk en kan zij met het verdiende geld haar gezin deels onderhouden.

Van 7 t.m. 12 juli is er een extra bezoek gepland aan Sovata. Wico, Monica, Margriet en Yvonne zijn van de partij. Deze keer reizen wij per vliegtuig van Eindhoven naar Cluj Napoca en vanaf Cluj Napoca huren wij een personenauto om zo ook vervoer te hebben in Sovata. Tijdens het bezoek in mei hebben wij veel nieuwe gezinnen genoteerd en wij hadden hen beloofd later de voedselbonnen te brengen. Daarnaast moesten ook nog wat zaken geregeld en besproken worden met Nono van de Sociale Dienst en de thuiszorg. In deze periode waren veel mensen druk met het plukken van de grote blauwe bessen, de hazelnoten en de wilde frambozen. Langs de weg stonden veel mensen die door de verkoop van de bessen, hazelnoten en frambozen, wat extra wilden verdienen.

In de nacht van zondag 10 op maandag 11 juli is het huisje van Ana en Geza in de brand gevlogen. Het achterste deel is volledig verloren gegaan en de voorzijde heeft enorm veel schade. Het weinige dat deze mensen hadden is eveneens verloren gegaan. De gemeente heeft een bedrag toegezegd van 5000 Lei (ca. € 1000,-) voor het herstel van het huisje. De zonen van Ana en Geza waren al bezig om de verbrande stukken hout dat eens het dak was geweest, te verwijderen en met het gekochte hout het frame van het dak te repareren. Eniko en Melinda hebben vanuit hun winkels pakketten met kleding, schoenen, jassen etc. klaar gemaakt en Dalma heeft uit haar winkel serviesgoed, dekens, beddengoed, potten, pannen, bestek etc. geleverd. Wat fantastisch dat deze winkels er zijn en deze mensen onmiddellijk konden helpen met goederen.

Er moet nog veel gebeuren, maar Levente zal ons op de hoogte houden van de situatie en ons laten weten wat er nodig is om het geheel weer leefbaar te maken.

In de maand juli brengen wij ook nog een bezoek aan Mónika. Mónika is een meisje van 9 jaar. Het huis waarin zij met haar ouders Jozsef-Attila en Ibolya, haar broertje Hunor en zusje Beatrix woont is eenvoudig ingericht. Luxe is een woord dat zij niet kennen.

Mónika heeft geen onderkaak, tong en ondertanden. Onderzocht wordt nu of zij in de toekomst kan slikken. Zij moet jaarlijks 3 tot 4 keer worden geopereerd. De Roemeense Overheid vergoedt slechts 1 operatie. Vader Jozsef werkt drie maanden per jaar in Hongarije waardoor zijn gezin onder de daar geldende regels m.b.t. de zogenaamde volksverzekering valt. De premie bedraagt € 150,- per jaar, maar het betekent wel dat de overige operaties voor Mónika worden vergoed.

Recentelijk is er een CT scan gemaakt waaruit bleek dat er nog vele operaties zouden

IN MEMORIAM

BIRO CSABA
17 FEBRUARI 1963 – 20 JULI 2022

moeten volgen, maar aangezien er nauwelijks expertise is in Roemenië betreffende de handicap van Mónika, zullen er op korte termijn geen operaties meer plaatsvinden. Daardoor zal Mónika voorlopig sterk afhankelijk blijven van speciale voeding. Verder moet Mónika regelmatig voor controle met een van haar ouders naar het ziekenhuis in Szeged, Hongarije. De reis van en naar Szeged plus de kosten van de speciale voeding die Mónika nodig heeft zijn dermate hoog dat die onmogelijk door de ouders kunnen worden opgebracht. Elke bijdrage die het mogelijk maakt deze kostenpost enigszins te verlichten is welkom. Fleur, de kleindochter van een van onze vrijwilligers, heeft zich het lot van Mónika sterk aangetrokken. Samen met haar ouders en diens vrienden en familie is een langdurig donatieproject opgezet. Vanuit dit donatieplan kunnen alle kosten voor speciale voeding en reiskosten bekostigd worden. Dit is grandioos !! Namens de ouders van Mónika én SOS hele grote dank voor dit prachtige initiatief.

Op dinsdag 12 juli vertrekken wij weer, voldaan en tevreden, naar Nederland.

Net een week later, op 20 juli, krijgen wij het ongelooflijk verdrietige bericht dat de burgemeester, Csaba, zijn dochter Anika en twee buurmannen zijn omgekomen in de gierput van één van de buurmannen.

Heel Sovata en Sarateni zijn in shock en in diepe rouw.

De toedracht van dit vreselijke ongeluk is bedwelming veroorzaakt door gassen uit de gierput. De buurman vraagt de burgemeester, die eveneens boer is, om te helpen met het legen van de gierput. Binnen gekomen in de ruimte van de gierpunt, raken beiden bedwelmd. Anika, de dochter van de burgemeester, ziet het gebeuren en rent naar de gierput om haar vader te redden. Haar overkomt hetzelfde. Buren die in de naastliggende tuin aan het werk waren, horen van het ongeluk en één van de twee mannen roept de hulp in van de politie en brandweer. De andere man loopt ook de ruimte binnen en hem overkomt hetzelfde vreselijke lot. Woorden schieten te kort om dit grote verlies voor de 3 gezinnen te omschrijven. Ibolya, de vrouw van Csaba, de burgemeester, verliest in één klap haar man en dochter. Het 7 maanden oude kindje van Anika zal moeten opgroeien zonder haar moeder en opa. Burgemeester Csaba is 59 jaar geworden, zijn dochter Anika slechts 30 jaar en de twee buurmannen 34 respectievelijk 38 jaar.

SOS heeft gezorgd voor bloemen als eerbetoon voor de 4 overleden mensen en heeft condoleancebrieven gestuurd naar de families.

Csaba was een fantastische burgemeester voor de bevolking en werkte met veel Hongaarse en Roemeense organisaties samen om het beste voor elkaar te krijgen voor zijn dorp en haar bewoners.

Hij zorgde voor veel vernieuwingen en reorganisaties. Helaas is het SOS project voor de aanleg van stromend water door het overlijden stil komen te liggen. Hopelijk kunnen wij het project "Aanleg Stromend Water" met de nieuwe burgemeester verder van de grond krijgen.

Volgens het Wetboek van Bestuur en de huidige wetten wordt bij het overlijden van de burgemeester de bevoegdheden van de viceburgemeester uitgebreid tot tijdelijke burgemeester. Het besluit hierover zal door de prefect worden uitgevaardigd. Zodra dat gebeurd is, is alles officieel.

De Roemeense regering zal een decreet uitgeven over de verkiezing van een nieuwe burgemeester.

Moniká met flesjes extra voeding

Het kleine riviertje waar alle bewoners van de Capeti afhankelijk van zijn

Bertalan heeft een hersentumor.
Er is geen kans meer op genezing

Zsolt met zij Moeder Emese

Aangezien het mandaat van de overleden burgemeester tot 2024 zou hebben geduurd, zal de viceburgemeester tot dan de functie van burgemeester bekleden. Over een paar maanden zullen de vervroegde verkiezingen van start gaan.

AUGUSTUS EN SEPTEMBER

Gedurende deze twee maanden kwamen er gelukkig weinig verontrustende berichten uit Sovata. Dat is ook wel eens prettig. Bijna iedereen in Sovata en Sarateni weten Amalia, kleuterleidster en één van onze hulpverleners, te vinden als er problemen zijn.

Amalia schrijft ons dat Bertalan, een jongen van 14 jaar, een hersentumor heeft en dat er voor hem en zijn familie geen eten in huis is. Wij hebben Amalia gevraagd om een flinke tas boodschappen te kopen en deze bij de familie te brengen. Zodra het mogelijk is gaan wij bij de familie op bezoek en kijken waar wij hulp kunnen bieden.

Zsolt, het gehandicapte jongetje en zoon van Emese van de Capeti, is met zijn rolstoel omgevallen. Hij heeft zijn rechterarm gebroken en is erg geschrokken. Gelukkig gaat het weer goed met hem en kan hij zijn arm weer gebruiken.

Het terrein op de Capeti kan heel slecht zijn en je moet goed opletten waar je loopt op de smalle paadjes, tussendoor stromen er kleine watertjes en overal staat iets gebouwd of komt er een uitbreiding van een huisje of schuurtje. Op de paden liggen overal dikke en dunne keien en dit kan het omvallen van een rolstoel tot gevolg hebben.

In de loods van SOS werd de laatste weken erg hard gewerkt om de 26 pallets met ieder 48 mooi gevulde bananendozen vol te krijgen en op transport te zetten naar Sovata.

Bovenop de pallets werden de dozen met fietsen, matrassen en andere lastig te verpakken goederen geplaatst. Op vrijdagmorgen 26 augustus wordt het hele transport ook nu weer in het gebouw van Neele-Vat Logistics in Rotterdam geladen door Gillis en Patrick. Grote dank voor deze twee fantastische mannen !!

Op dinsdag 30 augustus komt de truck aan in Sovata en heeft Levente met zijn mannen alle dozen en de fietsen gelost en de dozen voor de winkels al op hun plaats van bestemming gebracht. Later in de week werden de gezinsdozen, de dozen met incontinentiematerialen voor de thuiszorg, de voedselpakketten en alle andere pakketten weggebracht en afgeleverd op de bestemmingen.

Het was fijn dat de winkels hun dozen met kleding, schoenen etc. zo mooi op tijd binnen hadden. Op maandag 5 september beginnen de scholen weer en wil iedereen weer mooie kleertjes voor de kinderen.

Van Levente kregen wij het bericht dat hij op zoek is naar winterhout voor een aantal gezinnen en ouderen. Wij vrezen dat de houtprijs van vorige jaar ruimschoots overschreden zal worden. Dat bleek ook later toen Levente om toestemming vroeg voor het bestellen van winterhout. In 2021 was het bedrag per meter € 55,- en nu bedraagt de houtprijs € 87.50 per meter. Per huishouden is minimaal 5 meter nodig om de strenge winter door te komen. Per gezin zijn de kosten 5 meter hout x € 87,50 = € 437.50. Een bedrag dat niemand kan betalen.

Je kunt tegenwoordig ook niet zomaar hout kopen. Alleen met een bestaande achter- en voornaam, adres en het CNP-nummer (soort paspoort) kan iemand hout kopen. Dit hebben wij nog niet eerder meegemaakt. Op de op hout gestookte kachels wordt ook gekookt en water warm gemaakt.

Het geleverde winterhout

OKTOBER

Op zaterdagmorgen 06.00 uur staat een groep vrijwilligers klaar om te vertrekken met VW Vivaro, die Ames Autoverhuur uit Dordrecht, tegen een zeer gereduceerd bedrag, ter beschikking heeft gesteld.

Zoals gewoonlijk zal de reis naar Sovata 3 dagen in beslag nemen en op maandag rond de klok van 16.00 uur rijden wij Sovata binnen. Wij zien de verbaasde gezichten van de mensen die op straat zijn en kijken of zij de inzittenden van de bus herkennen. De ramen van deze bus zijn getint en dus kun je niet zien wie de medepassagiers zijn. Cees en Janny, die de hele reis om beurten hebben gereden, worden natuurlijk direct herkend. Je merkt de beroering en wij weten dat het als een lopend vuurtje rond gaat dat SOS weer in Sovata is.

DINSDAG: na het vroege ontbijt vertrekken de teams van Janny en Marry naar de Iliesi om alle 159 gezinnen te bezoeken. Op de Iliesi wonen voornamelijk ouderen, alleenstaanden of echtparen die nog fijn samen zijn. Ieder huisje heeft zijn of haar problemen en voor ieder van hen is een luisterend oor. Voor alle bewoners is een pakketje met paracetamol en toiletartikelen. Paracetamol is bijna niet te betalen en stukjes handzeep en tandpasta zijn luxe artikelen, waar mensen alleen maar van dromen.

U begrijpt hoe blij iedereen was met dit pakketje. Natuurlijk kreeg ieder huishouden een envelop met voedselbonnen. Binnen no time werden een deel van de voedselbonnen verzilverd in de kleine supermarkt van Janos op de Iliesi. Na het overlijden van Janos Sr heeft zoon Janos, samen met zijn vrouw, de winkel voortgezet. Het is hard werken voor deze jonge mensen met 3 kleine kinderen om de winkel te kunnen behouden.

Veel mannen van de jongere gezinnen hebben in deze periode gelukkig veel dagwerk. Dat betekent dat op de ene dag de aardappels geroid moeten worden, er hout gekapt moet worden of paddenstoelen in bos gezocht moeten worden. Per dag van 14 uur werken zal de opbrengst variëren van € 15,- tot € 20,-.

En wéér boffen wij met het weer. De voorspellingen waren voor ons vertrek bar en boos en nu is het droog en schijnt er een dun zonnetje. Het is wel goed te zien dat er veel regen is gevallen in de afgelopen periode. De paden en wegen zijn blubberig en glibberig. Gelukkig zijn de weersberichten voor de komende dagen heel goed en kunnen wij de planning volgen, zoals die voor vertrek gemaakt is.

Natuurlijk zijn ook Cees en Yvonne met hun teams aan het werk in de verschillende wijken. Cees en Yvonne zullen eerst de hoger gelegen wijken bezoeken. Om er zeker van te zijn dat alle kinderen naar school gaan, gaan wij eerst naar de Sarateni school. Ildiko, de directeur van de school, had al gehoord dat wij weer in Sovata zijn en had alle lijsten van de schoolgaande kinderen al klaar liggen.

Natuurlijk werden de dagelijkse besommingen besproken en werd gekeken hoeveel kinderen ondersteuning nodig hebben voor de aanschaf van de werkboekjes. Het aantal kinderen dat nu naar school gaat, is nog nooit zo hoog geweest. Dat komt onder andere ook door de uitgifte van voedselbonnen. Als gezinnen de kinderen niet dagelijks naar school sturen, krijgen zij géén voedselbonnen. Daarnaast krijgen alle schoolgaande kinderen een warme maaltijd per dag, speel- en leermaterialen en de ouders kledingbonnen voor de kinderen. Allemaal redenen om de kinderen naar school te laten gaan.

De wijk Sarateni is de meest arme wijk en moeten wij vaak hoger de bergen in om onze gezinnen te bezoeken. Eszter en haar zoon Istvan bezoeken wij als eerste. Zij lacht als zij ons ziet en kijkt gelijk naar onze handen om te zien wat wij voor haar bij ons hebben. Natuurlijk de envelop met voedselbonnen, paracetamol en toiletartikelen. Eszter krijgt er een kleur van, zij is zó blij. De kleine boerderij waar zij woont met haar zoon, is oud en slecht onderhouden. Het terrein staat vol oude landbouwmachines diep in de blubber weggezakt. Het is leven om te overleven, zegt zij droevig. Wij wensen haar het aller beste en lachend zwaait zij ons uit. Verder naar boven vinden wij het huisje van Iren en Istvan. Zij zijn nog steeds met hun 3 kinderen aan het schapen hoeden. Vermoedelijk komen zij pas met echt slecht en koud weer naar huis. De voedselbonnen voor hen laten wij bij Levente, een van onze hulpverleners, achter zodat hij deze later in het jaar alsnog bij de familie kan brengen. Van boven rijden wij weer een beetje naar beneden en zien het huisje van vader en zoon Peter sr. en Peter jr.

In het vorige verslag schreven wij u dat de ouders/grootouders van de beide Peters zijn overleden en zij nu op zich zelf zijn aangewezen. Maar het gaat goed met deze twee mannen. Peter sr. zorgt voor de koeien van diverse eigenaren en Peter jr. werkt in de zoutmijn in Praid. Beide zijn niet thuis, maar Levente zal later in de week de voedselbonnen brengen.

Weer terug beneden in het dorp besluiten wij om gelijk even langs te gaan bij Dalma. Dalma heeft het kringloopwinkeltje Tutti Turi. Het winkeltje is een groot succes en een grote aanwinst voor dit gedeelte van Sovata. Mensen kunnen hier met of zonder kleding-huishoudelijke- of schoenenbonnen hun benodigdheden kopen. Helaas was Dalma wat verdrietig. Zij had de vorige dag controle gehad van de bekende “overheidsinspecteurs”. Alle goederen werden onder de loupe genomen en zij ontdekten een bakje en een pannetje waaronder nog een barcodesticker was geplakt. De ambtenaar vroeg of zij nu ook nieuwe goederen verkocht. Nee, was het antwoord van Dalma en probeerde uit te leggen dat er op tweedehandsspullen ook nog wel eens een barcodesticker te vinden is, maar dat deze artikelen echt tweedehands zijn. De beide inspecteurs gingen daar niet mee akkoord en kreeg Dalma een boete van maar liefst 2500 Ron (= € 500,-) Als Dalma geen betalingsbewijs wilde ontvangen, dan was de helft van het boetebedrag ook goed !!!! Dit soort praktijken komen veelvuldig voor en het is jammer dat wij daar niets tegen kunnen ondernemen.

De dag is voorbij gevlogen en gaan naar de Iliesi om Janny, Marry en de tolken op te halen. Lekker een hapje eten, de dossiers en de bijbehorende spullen klaarleggen voor morgen en op tijd naar bed.

WOENSDAG: In Roemenië is het een uur vroeger en met het opstaan hebben een aantal vrijwilligers toch een beetje moeite. Eenmaal aan het ontbijt is iedereen het vroege opstaan weer vergeten en gaan wij ons klaar maken voor de bezoeken die voor vandaag gepland staan.

Janny en Marry gaan met hun teams verder op de Iliesi en vanavond horen wij van hen wat zij meegemaakt hebben en hoe hun dag verlopen is.

Cees en Yvonne gaan vandaag naar de gezinnen op de Morii en Primaverii, waarna wij ook even langs gaan bij Katalin in Sarateni dorp. Katalin heeft een administratiekantoor en zij maakt voor ons onder andere de voedselbonnen.

Op de Morii is het vrij rustig en dat zijn wij niet gewend. Ook hier hebben veel mannen

dagwerk met het rooien van aardappels. Ondanks het weinige dat de mensen verdienen, staat toch iedereen klaar om de handen uit de mouwen te steken. De kleine Irina zien wij vandaag niet, zij is naar het ziekenhuis in Mures voor controle van bloeddruk en suikerziekte. Misschien zien wij haar ergens in deze week nog. Tot onze verbazing zien wij Veronika met haar twee kindjes weer in het oude huisje van Irina. Zij kijkt bedroefd en wil graag haar verhaal aan ons kwijt. Veronika woonde met haar partner Gyorgy en de twee kindjes al een behoorlijk lange tijd op de Capeti en dat leek goed te gaan. Een paar weken geleden echter trof Veronika Gyorgy aan met de (waarschijnlijk) 13-jarige Szidonia in hun slaappleats. Het jonge meisje schrok van Veronika en wilde er vandoor gaan. Door de burens is het meisje vastgehouden en de politie gebeld. Szidonia is tijdelijk ondergebracht bij een ouder echtpaar en Gyorgy is gearresteerd wegens kindermisbruik. Szidonia komt waarschijnlijk uit Chibed, maar dat moet nog onderzocht worden. Szidonia heeft geen papieren en kan niet lezen en schrijven. Zij weet alleen haar voornaam te noemen. Veronika is om deze reden met haar twee kindjes van de Capeti vertrokken en weer in haar oude hutje op de Morii gaan wonen. Op het moment dat wij er waren, was er geen eten en drinken in huis. Ook de houtvoorraad was tot op de bodem geslonken en de winter moet nog beginnen. Natuurlijk zijn er boodschappen voor haar gedaan en beloofden wij dat er ook winterhout besteld zal worden. Levente kon drie dagen later al 5 meter winterhout brengen. Gelukkig heeft Veronika een Nederlands sponsorgezin en weet zij dat zij maandelijks voedselbonnen krijgt.

Het ouderlijk huis van AnnaMaria staat er slecht en vervallen bij. Vorig jaar is AnnaMaria uitgehuwelijkt en weten wij niet waar zij nu verblijft. De staat van het huisje is verschrikkelijk slecht en het verbaast ons dat het nog overeind staat.

Wij zien of horen echter niemand en dat is vreemd. Wij zien wel dat er één of twee mensen wonen, maar er is niemand te bekennen. Miklos en zijn zoon Miklos-Peter zitten nog gevangen omdat zij geld gestolen hadden uit de kerk, maar het is vreemd dat wij Emma niet zien. Later in de week zullen wij nog een paar keer gaan kijken.

Het is altijd leuk om een bezoek aan Primaverii hoog te brengen. De Primaverii is een lange straat met hier en daar zijpaden waar wij ook onze gezinnen kunnen vinden. Zo ook de gezinnen van Katalin, Gyongyi en Lucretia die ons altijd heel blij ontvangen. Ook nu weer komen de dames naar buiten. De kinderen zijn nog op school. Het gaat best goed met deze gezinnen. De dochters van Katalin, die op hun 13de en 14-jarige leeftijd zijn uitgehuwelijkt, hebben beide al twee kinderen. Wel is het verdrietig dat zij haar dochters en kleinkinderen niet vaak ziet. In het eerste jaar na het huwelijk is het niet gewenst dat de moeder haar dochter bezoekt. Pas als de echtgenoot van de dochter het goed vindt dat de moeder en dochter elkaar mogen zien, wordt dat gearrangeerd. Dit is één van de regels uit deze zigeunergemeenschap.

Het hoogste huisje op dit terrein wordt bewoond door Terezia en Matheus, het gezin dat tot op heden weigerde om hun kinderen naar school te sturen. Inmiddels is dochter Eleiva 16 jaar, ook uitgehuwelijkt en heeft inmiddels 2 kinderen waarvan het oudste kindje 3 jaar is. Waarschijnlijk zullen de kinderen van Eleiva later ook niet naar school gaan.

Weer een stukje verder komen wij bij Lydia en haar zoon Mathé. Lydia heeft Parkinson en Mathé heeft een godsdienstwaanzin en is ziekelijk. Het zijn zorgelijke omstandigheden. Tot op heden heeft zij ook nog geen werk kunnen vinden en is het inkomen zo weinig, dat zij niet iedere dag iets te eten hebben. Wij besluiten sowieso om hen 8 voedselbonnen

Melkmachine

Het vervallen huisje van AnnaMaria

per maand te geven, zodat er tenminste eten in huis is. Wij hadden Lydia ook beloofd om een nieuwe voordeur in haar kamer te laten zetten. In dit gebouw waar Lydia woont zijn 6 kamers van ieder 3 x 4 meter en in iedere kamer woont een gezin met twee of meerdere gezinsleden. Aan het einde van de gang is een ruimte waarin een wasbak met een kraan is, maar er is geen afvoer. Ieder bakje water moet dus buiten weggegooid worden. Er is een soort toiletruimte zonder toilet, maar met een emmer waarop de bewoners hun behoeften kunnen doen. Heel akelig allemaal. Toch probeert iedereen de boel schoon en op orde te houden. Dat is wel te zien.

Het was niet makkelijk om een nieuwe deur te kopen. Wij wilden graag een stalen deur, omdat deze stevig zijn en er niet ingebroken kan worden. Uiteindelijk heeft Levente in Mures bij een bouwbedrijf een deur kunnen bestellen. De deur was veel te breed voor de deurpost en moest er wel even gehakt worden om de deur passend te krijgen. Gelukkig konden wij Jozsef, werkmans van beroep en eveneens wonend op Primaverii, vragen dit karwei op te lossen. Dat is allemaal gelukt en wonen Lydia en haar zoon Mathé veilig. Lydia ging op haar knieën en bedankte God, de zon en iedereen voor de hulp met de voordeur en de voedselbonnen. Zij was intens gelukkig.

Het valt ons allemaal op dat er veel kinderen ziek zijn en blaren en behoorlijke uitslag op de mond, binnenkant handen en onderkant voeten hebben. Dat blijkt bij navraag te gaan om mond- en klauwzeer. Veel volwassenen hadden een griep te pakken en moesten wij wel oppassen om ook niet besmet te raken. Dat is helaas niet gelukt en allemaal zijn wij vreselijk verkouden geweest, niet echt lekker in ons vel voelen en kortademig. Maar tijd om even uit te zieken was er niet, de planning moest wel afgemaakt worden.

DONDERDAG: Vandaag zijn ook Joke en Amber inzetbaar om een aantal wijken te bezoeken. Joke en haar team gaan de 1 Mai bezoeken en Amber zal hen vergezellen voor het maken van foto's. Amber is beroepsfotograaf en is al vaker mee geweest naar Roemenië. Ook op de 1 Mai zijn er veel mensen aan het werk om aardappels te rooien, paddenstoelen te plukken en niet te vergeten de heerlijke wilde frambozen.

Zelfs de ouderen zijn mee om te helpen om zoveel mogelijk aardappels te rooien. Dat levert in ieder geval weer wat geld op om de komende dagen door te komen.

Joke en haar team bezoeken als eerste Gizella en haar dochtertjes Adrienn en Zsafia. Vreemd, het huis staat leeg en er zitten geen ruiten meer in de sponningen. Joke doet navraag bij de burens en die weten te vertellen dat Gizella is vertrokken en de kleine meisjes bij haar moeder op de Primaverii heeft achtergelaten. Natuurlijk wordt dit verhaal nagetrokken bij de sociale dienst en die bevestigde ons inderdaad dit verhaal. Zonder enig bericht achter te laten heeft Gizella de meisjes van 8 en 11 jaar bij haar moeder gebracht en is met de noorderzon vertrokken. Aan het einde van de dag gaat het team van Yvonne naar de Primaverii om de oma van de meisjes te bezoeken. Wij vinden oma Gizella, die dezelfde naam heeft als haar dochter Gizella, met groot verdriet om de zorg voor de kleine meisjes, die zij amper te eten kan geven. Adrienn en Zsafia zijn kleine fragiele meisjes die zich ongemakkelijk voelen bij hun verdrietige oma. Zij kruipen wel tegen haar aan en hopen haar zo te troosten. Ter plekke besluiten wij Gizella maandelijkse voedselbonnen te geven en kledingbonnen voor winterkleding en schoenen voor de meisjes. Gizella heeft slechts een pensioen van 150 Ron per maand

(= € 30,-). Het piepkleine huisje waar Gizella woont ziet er verzorgd uit en wij hopen dat Gizella door de maandelijkse hulp de zorg van de twee meisjes kan blijven doen.

Lydia en Mathé

De nieuwe, ijzeren voordeur.

Mond-en-klauwzeer bij de kinderen

Met Szillard, de zoon van Ilka en Janos gaat het heel goed. Bij Szillard werd in februari 2015 leukemie geconstateerd. Vanaf het eerste moment dat bekend werd dat Szillard leukemie heeft, konden wij het gezin helpen met medicatie- en voedselbonnen om op die manier de kosten te kunnen betalen. En zie hier het mooie resultaat. Szillard was lekker aan het voetballen en dat is prachtig om te zien. Natuurlijk blijven wij dit gezin helpen om Szillard verder te helpen naar een mooie toekomst.

Rozalia en Gheorghe zijn beide ziekelijk en het kapotte en natte huisje is niet goed voor hun gezondheid. Het oude kleine kacheltje is kapot en nu zijn deze twee afhankelijk van koken op butaangas. Dat is duur en gevaarlijk. Een op hout gestookte kachel plaatsen is in dit huisje helaas niet mogelijk. Levente is gevraagd om te kijken naar een simpel, smal kacheltje dat misschien wel te plaatsen is in dit krotje. Dat zou wel erg fijn zijn voordat de strenge en koude winter haar intrede doet.

Het bezoek dat Joke en haar team brengen aan Ana en Geza hakt er aardig in. In de nacht van 10 juli is het grootste deel van hun huis door brand verwoest. Met het bedrag van 5000 Ron, dat de gemeente hen heeft geven, kunnen zij alleen het dak repareren. Er is nog van alles nodig, zeker een kachel voordat de koude winter haar intrede doet. Daarnaast is de gezondheid van Ana en Geza bijzonder slecht. Levente zal ons iedere week berichten over deze familie en kan direct handelen als dat nodig is.

Janny en Marry zijn met hun teams ook nog hard aan het werk op de Iliesi. De houtfabriek die vlakbij de Iliesi gevestigd is, zal vermoedelijk sluiten. Door de hoge kosten voor elektriciteit is het voortbestaan van de houtfabriek in gevaar gekomen. Dat betekent dat veel mensen van de Iliesi, de 1 Mai straat en de Minei hun werk zullen verliezen. Op dit moment is er al veel minder werk en de mensen die nog wat werk hebben, krijgen slechts een deel van het salaris dat zij normaal gesproken zouden verdienen. Degene die niet meer kunnen werken, krijgen geen enkele financiële vergoeding, ondersteuning of toelage. Dit zijn zeer zorgelijke situaties.

Wij hebben uitgerekend wat een gemiddelde werknemer per maand verdient in bijvoorbeeld een hotel, winkel, postkantoor, kantoor of een tankstation.

In de maand september heeft iemand 228 uur (incl. 48 uur zon- en feestdagen met extra toeslag) gewerkt voor een bedrag van 2260 Ron (= € 452,-).

Dat komt neer op 9.91 Ron per uur = € 1,98 per uur.

Mensen die afhankelijk zijn van dagwerk zoals aardappels rooien, hout hakken, sjouwwerk, schoonmaken of werk op het land, verdienen over het algemeen voor 14 uur werk per dag 100 Ron. Dat is ca. € 20,- per dag.

Deze bedragen zijn niet eens voldoende om boodschappen te doen, laat staan een doktersbezoek, medicatie of ziektekostenverzekering van te kunnen betalen. Hopeloos.

Door de bezuinigingen van de gemeente is het gas voor het verwarmingssysteem van de sportschool van Levente afgesloten. Dat betekent dat er in de koude winter, met vaak temperaturen van -20, geen sportlessen aan onder meer kansarme kinderen gegeven kunnen worden. Levente betaalt nu van het geld dat hij voor zijn werk voor SOS heeft verdiend, de verwarming totdat het geld op is. Wij gaan samen met Levente kijken wat SOS zou kunnen doen om de verwarming aan de gang te houden voor de komende winter.

Door de bezuinigingen die de overheid heeft aangekondigd, is de bus die normaal 2 x per dag van de Iliesi naar het dorp reed, uit de roulatie genomen. Dat is bijzonder vervelend omdat de mensen nu per fiets, lopend, met paard en wagen naar het dorp moeten gaan. Soms heeft iemand een auto waarmee mensen dan mee kunnen rijden. Voor de kinderen die naar Sovata dorp moeten om naar school te gaan, is het bijzonder lastig. Een fiets is een grote uitkomst en gelukkig krijgen wij voor ieder transport tussen de 20 en 30 prachtig opgeknapte fietsen van Kees. Zonder deze mooie fietsen is het bijna niet te doen om van de Iliesi naar Sovata dorp te komen.

Zo eindigt weer een drukke dag en alle teams komen terug naar het logeeradres. Onder het avondeten nemen wij de dag even door en besluiten om ook vanavond op tijd naar bed te gaan.

VRIJDAG: Vandaag beginnen wij met een bezoek aan de nieuwe crèche op de Cara Mica. In het voorgaande verslag hebben wij u uitgebreid verteld over het ontstaan van deze grote crèche. Kindjes van 0 tot 3 jaar kunnen door de ouders gebracht worden als beide ouders werken en een kleine vergoeding kunnen betalen. Kinderen vanaf 5 jaar zijn verplicht om naar de kleuterschool te gaan.

Op dit moment bezoeken 146 kinderen in de leeftijd van 3 tot 5 jaar de crèche op de Cara Mica. Niet alleen SOS, maar ook de Gemeente en de directeur van de crèche zijn bijzonder trots dat er zoveel kinderen de kleuterschool bezoeken. Dankzij de prachtige, jaarlijkse donaties van de **Vat-Foundation** kunnen wij deze kinderen een warme lunch aanbieden, zijn er voldoende leer- en speelmogelijkheden en is er ruimte voor ontspanning buiten de deur, zoals theater- en poppenkastvoorstellingen.

Natuurlijk lopen wij even binnen bij Amalia, Klara, Zsuzsanna, Ibolya en Gabriëlle, de begeleidsters van ieder 24 tot 30 kindertjes. Sebastian, een jongentje van 3 jaar, kan niet praten en niet gewoon eten. In het gezin waar hij vandaan komt, kreeg hij alleen maar korsten droog brood te eten en werd hij mishandeld. Evenals zijn iets oudere gehandicapte zusje. De moeder was al eerder weggelopen en had de kinderen bij de vaak dronken vader achtergelaten.

Sebastian moet nu gaan leren eten en praten. Door de gemeente zijn de kinderen gelukkig uit huis gehaald en ondergebracht bij echtparen die door de gemeente aangewezen zijn. Vanzelfsprekend helpen wij ook deze kinderen door het betalen van een warme lunch tijdens de schooldagen.

De meeste kinderen hebben trauma's of psychische problemen opgelopen in de gezinnen waar zij zijn geboren. Jammer dat er op de crèches en scholen niet of onvoldoende psychische hulp is voor deze kinderen om te kunnen werken aan een goede toekomst.

Omdat de crèches en scholen van 08.00 tot 13.30 uur open zijn, bezoeken wij ook School 1, "Scoala Gimnaziala "S. Illyes Lajos" de lagere school in het centrum van Sovata aan de Principala. Op School 1 komen voor het merendeel Hongaarse kinderen en op dit moment gaan 732 kinderen naar deze school in de leeftijd van 6 tot en met 14 jaar. In het gebouw van de lagere school is eveneens een crèche gevestigd voor kindertjes in de leeftijd van 1.5 tot 6 jaar.

In 2008 hadden wij van het ABP uit Heerlen 30 stuks, slechts 2 jaar oude, PC's gekregen voor deze school. Een aantal van de computers gaat niet meer aan of uit en past de huidige programmatuur niet meer in de sterk verouderde systemen. Katalin

runt samen met haar man Miklos het administratiekantoor in de wijk Sarateni. Miklos is computerdeskundige. Wij hebben Miklos gevraagd om op de tweedehandsmarkt te kijken naar goede, gebruikte computers voor School 1. Dat is bijzonder goed gelukt en heeft Miklos 25 stuks refurbished computers gekocht voor een bedrag van 38.949,90 Ron (= € 7.790,-). Bij dit bedrag komen nog de installatiekosten. Grandioos en deze computers moeten minstens 5 to 6 jaar mee kunnen gaan. Enikö, de directeur van School 1 noemde het een groot wonder dat er 25 computers zijn aangekocht voor haar school. Enikö en al haar collega's zijn meer dan dankbaar en diep onder de indruk van deze prachtige donatie aan deze school. Natuurlijk kunnen deze kostbare en mooie donaties alleen maar plaatsvinden door de prachtige, jaarlijkse donaties van **Vat Foundation**.

De **Vat-Foundation** is erg begaan met de toekomst van kansarme kinderen en doneert deze schitterende bedragen om er voor te zorgen dat alle kinderen onderwijs kunnen krijgen. Grote dank aan de **Vat Foundation** namens School 1 en het hele team van SOS. Na terugkomst uit Sovata kregen wij via het onderwijzend personeel allerlei berichtjes van ouders die zó blij en trots zijn dat hun kinderen gebruik mogen maken van de nieuwe computers. Grandioos toch ?

Na de bezoeken willen wij in de middag de Lunga, Iuhodului en de Campul Mic gaan bezoeken.

Een telefoontje van team Janny gooit onze planning even in de war door de vraag of wij incontinentiemateriaal bij Mihail en Zsuzsanna op de Iliesi willen brengen. Wij rijden snel langs de thuiszorg en krijgen een aantal bananendozen incontinentiemateriaal mee. Via de Minei rijden wij naar de Iliesi. Het huisje is erg oud en het trapje bij de voordeur is bijna verrot. Het is nog een kunst om bij de voordeur te komen. Zsuzsanna doet open en bijna direct zien wij Mihail ook te voorschijn komen. Mihail is blind, dement en incontinent. Omdat er geen pampers voor hem zijn, haalt hij ieder keer de ontlasting uit zijn broek en gooit dat door het huisje. De kleding van Mihail is vies en stinkt verschrikkelijk. Terwijl Zsuzsanna haar problemen aan ons vertelt, probeert zij haar man binnen te houden omdat hij steeds naar buiten wil. Wat een drama.

Wij besluiten om voor de rust toch naar binnen te gaan. Binnen is het smerig en rommelig en blijkt er ook geen eten in huis te zijn. Janny had natuurlijk wel de voedselbonnen gebracht, maar nu bleek dat Zsuzsanna helemaal niet weg kan uit het huisje en haar man alleen laten. Wij hebben direct een tas met boodschappen voor deze twee oude mensen gekocht en Janos, de eigenaar van het supermarktje gevraagd om iedere dag brood en avondeten te brengen. Natuurlijk is ook de thuiszorg en de sociale dienst op de hoogte gebracht van deze bizarre situatie.

Echt verschrikkelijk.

Na dit verdrietige bezoek hebben wij nog even de tijd om een paar gezinnen op de Lunga te bezoeken. Op weg naar de Lunga zien wij iemand op een oude scootmobiel op de doorgaande weg. Levensgevaarlijk ! Dit kan allemaal in Roemenië !!

Ella is de eerste die wij een bezoek brengen. Zij is hartstikke blij ons te zien en neemt ons mee naar haar kleine, maar opgeruimde huisje. Ella zal nooit beter worden, maar omdat zij nu regelmatig haar medicijnen krijgt, voelt zij zich beter en dat is te zien. Natuurlijk is het belangrijk dat zij iedere dag te eten heeft en beter voor zichzelf kan zorgen. Haar zoon Szabolcs helpt haar waar hij kan. Voor een jongen van 14 jaar is het eigenlijk geen leven om altijd op je moeder te moeten passen.

De oude computerklas

De nieuwe computerklas

Scoala Gimnaziala " S. Illyes Lajos" in Sovata Sovata dorp

Bij de Kacso familie, waarvan in januari van dit jaar de vader is overleden, gaat het best goed. Piroška heeft schoonmaakwerk gevonden, de twee jongste kinderen gaan naar school en de 3 oudste kinderen hebben werk of werken op hun eigen land en met de dieren. Natuurlijk is het inkomen in de familie geen vetpot, maar met de ondersteuning van de voedselbonnen is het te doen.

Gyongyi die een stukje verder woont is met haar geestelijk gehandicapte zoontje vertrokken naar haar moeder in Mures. De vader van het gezin kon waarschijnlijk de druk voor de zorg van zijn zoon niet aan en is vreselijk gaan drinken. Daardoor mishandelde hij zijn en vrouw en de kleine Endre. De 18-jarige Guyla-Szilard woont nog bij zijn vader.

Bijna alle gezinnen klagen erover dat de boodschappen zoveel duurder zijn geworden en het moeilijk is om iedere dag weer aan eten te komen. De jaarrekening voor elektra komt altijd in de maand november en de mensen die elektra hebben, houden hun hart vast voor de hoge kosten. Vaak hebben deze mensen alleen maar een kaal peertje aan het plafond hangen of 1 klein schemerlampje.

In nog wat kleine wijken de voedselbonnen weggebracht en rijden weer terug naar ons logeeradres waar de andere teams ook al zijn. Wij zijn best een beetje moe en eten wat makkelijk. Lekker op tijd naar bed en morgen weer aan de slag.

ZATERDAG: Vandaag gaan Janny en Marry naar de llesii om de gezinnen te bezoeken en het team van Joke gaat naar de Capeti. Amber zal vandaag ook met team Joke meegaan om foto's maken. Dat is erg fijn voor Joke want het is lastig om én de dossiers bij te werken, én de boel te controleren én dan ook foto's maken. Het is altijd prettig om de Capeti te bezoeken. De mensen zijn altijd vriendelijk en behulpzaam. Vooral bij de jonge gezinnen is te zien dat zij met het verdiende geld hun huisje aan het opknappen zijn.

Een aantal mensen, vooral mannen zijn getroffen door hart- of herseninfarcten. De meeste mensen zijn ook weer redelijk hersteld of helaas overleden. Veel vrouwen blijken in deze wijk suikerziekte en een véél te hoge bloeddruk te hebben.

Zsolt, het mannetje dat met zuurstofgebrek is geboren, gaat het redelijk. Zeker nadat hij in begin augustus zijn arm had gebroken. Zijn rolstoel is stabiel gemaakt, zodat de kans kleiner is om om te vallen op de ongelijke en smalle paden op de Capeti. Het gezin van Emese en haar man Lajos hebben allemaal corona gehad en hebben nog last van kortademigheid en hoesten. Emese zelf zou geopereerd moeten worden aan een flinke hernia maar kan haar gezin niet in de steek laten. Lajos werkt de hele week in een ander dorp en zij kan de zorg van Zsolt niet aan een ander overlaten. Emese vraagt makkelijke kleding voor Zsolt. Het is niet simpel om Zsolt aan te kleden door zijn spasme. Voor Zsolt nemen wij ook altijd 15 bananendozen met incontinentiemateriaal in maat small mee.

Om bij het huisje van Emma en haar gezin te komen moeten wij via de Capeti weer terug over de Lunga en naar boven rijden. Emma is verdrietig door het overlijden van Magdalena, haar moeder, in juni 2022. Sinds de zelfmoord van haar man in 2017 had Emma heel veel hulp van haar moeder. Omdat Oma Magdalena de kinderen naar school bracht en voor hen zorgde, kon Emma werken. De kinderen kunnen nu niet iedere dag

naar school. De weg naar school is ver en in de wintermaanden is het helemaal moeilijk om de kinderen naar school te brengen. Wellicht kan de school op de Lunga ervoor zorgen dat de kinderen thuis onderwijs kunnen volgen. Dat moet wel overdag, want in de avonden is er niet altijd stroom om het huisje te verlichten.

Op de terugweg naar beneden komen wij Izaäks tegen met een kleine houten kar vol hout. Het zweet staat op zijn hoofd van het trekken en duwen van de kar. De kar is zwaar en de wielen lopen zo nu en dan vast. Wij vragen hem waar hij naar toe moet en zegt dat voor twee broden en een stuk spek hij het hout naar de 1 Mai straat moet brengen. Wij schrikken ervan, want dat is zomaar een afstand van ruim 3 km. Dat is niet eenvoudig met een te zware kar en wielen die het niet goed doen.

Vanmiddag hebben Yvonne en Cees een afspraak met Nono van de sociale dienst. Via Nono krijgen wij adressen door waar onze hulp gewenst is. Zo geven wij ook aan de sociale dienst onze bevindingen door als het gaat om een uitkering wegens ziekte, een huisje dat een bouwval is, ouderen extra hulp nodig hebben, bij een gezin een ziektekostenverzekering nodig is of dat er ergens toezicht gehouden moet worden. Nono is één van de verpleegkundigen die mensen thuis helpt met het verzorgen van bedlegerige patiënten, ouderen die gewassen moeten worden en medische handelingen kan verrichten. Zij vraagt de hulp in van SOS voor het kunnen leveren van incontinentiemateriaal, looprekken, wandelstokken, handzeep, handdoeken, verbandmiddelen, sondevoeding en verzorgingsartikelen in het algemeen. Natuurlijk gaan wij haar daar bij helpen en proberen de gevraagde goederen voor haar in te pakken. Anderzijds kunnen wij haar hulp inroepen voor ouderen die bijvoorbeeld niet verzekerd zijn, die slecht ter been zijn maar waarvan de bloeddruk gemeten moet worden of mensen met diabetes de bloedsuiker te meten. Deze samenwerking is bijzonder prettig en wij kunnen elkaar dag en nacht bereiken.

En weer is er een dag voorbij gevlogen en druppelen de teams binnen op ons logeeradres. Wij gaan ons even opfrissen, gezellig met elkaar een hapje eten en na het eten vast alles klaarleggen voor het bezoek morgen aan Hostad. Dat is altijd een beetje spannend.

ZONDAG: Wij zitten al vroeg aan het ontbijt en nemen de dingen die moeten gebeuren even met elkaar door. Drie teams zullen met een tolk de gezinnen huis aan huis bezoeken. Gelukkig kunnen wij ook gebruik maken van de bus van Levente. Die bus heeft een laadklep voor rolstoelen en die laadklep is reuze handig om er na de gezinsbezoeken de breiwerken op uit te stallen. Wij kunnen dan goed overzien dat iedereen één stuk breiwerk krijgt. Het gebeurt vaker dat iemand zich omkleedt en dan op iemand anders lijkt en daardoor hoopt om meer te krijgen dan de andere mensen.

Ons bezoek is niet aangekondigd maar wij zien en merken dat wij allang gesignaleerd zijn. Velen rennen vrolijk en lachend naast de bus mee naar boven en worden wij luid verwelkomd. Nu is het de kunst om iedereen gedag te zeggen en hen vriendelijk maar dringend te verzoeken om naar hun huisje te gaan. Dat gebeurt ook best snel en kunnen wij ons opsplitsen en verspreiden over het terrein. Hostad hebben wij verdeeld in 3 groepen, laag, midden en hoog. Dat werkt uitstekend en kunnen daardoor ook niemand vergeten. Een aantal kindertjes lopen dansend en blij mee met de teams en vragen om speelgoed, voetballen en poppen. Zij moeten nog even geduld hebben tot ergens aan het eind van de middag.

Op zaterdag hadden veel mensen dagwerk en konden helpen met aardappels rooien,

noten rapen en zwarte bessen plukken in de bossen.. Dat is super fijn en kunnen op zo'n dag weer een maaltijd bij elkaar krijgen. Overigens zijn ook veel ouderen aan het werk om een klein bedrag bij elkaar te krijgen voor een maaltijd. Omdat er op de zondagen over het algemeen geen dagwerk is, zijn de meeste mensen thuis. Het valt op dat er huisjes en hutjes een beetje zijn opgeknapt, een beetje groter zijn geworden of zelf een nieuw huisje proberen te bouwen. Dat stemt ons heel positief.

Ons eerste bezoek begint bij Ludovic. Normaal gesproken is Ludovic altijd één van de eerste die ons gedag komt zeggen, maar nu lag hij op zijn slaappleats, op een stapel lappen en karton, en zei dat hij zich niet lekker voelde. Op onze vraag wat hem mankeerde, trok hij zijn schouders op en vertelde dat hij pijn had tussen zijn billen en moeilijk naar het toilet (een gat buiten in de grond) kon. Wel was hij naar de dokter geweest en had een "briefje" gekregen, een briefje waarvan hij niets snapte. Ludovic is analfabeet. Na onze bestudering van het "briefje", bleek dat een recept te zijn voor een soort Sperti, een crème tegen aambeien. Natuurlijk hebben wij de Sperti voor hem gekocht en Ludovic zal zich na enkele uren wel beter voelen.

Kees die bij de bus stond om de wacht te houden, werd regelmatig gevraagd om vast de bus open te doen om de breiwerken uit te delen. Dat zou pas na de huisbezoeken gebeuren en stuurde iedereen weg bij de bus.

Natuurlijk hadden wij op vrijdag eerst de schoollijsten gehaald om te zien of alle kinderen vanaf 3 jaar naar de crèche gaan en doorstromen naar de lagere school. Het gezin van Elemer en Rositá misten wij op de lijst en bij het bezoek aan de familie werd hem verteld dat de kleine Erika nu ruim 3 jaar is en naar de crèche moest. Natuurlijk had Elemer allerlei uitvluchten en smoesjes, maar nu kreeg hij geen voedselbonnen. Hij beloofde maandag direct de kleine Erika aan te melden op school. Wij beloofden hem dat de voedselbonnen dan ook maandag pas aan hem gegeven zullen worden. Fantastisch dat door onder andere de uitgifte van voedselbonnen, er steeds meer kinderen onderwijs gaan volgen.

Het is en blijft heel jammer dat er zoveel jonge meisjes van 12 en 13 al zwanger zijn. De ouders staan te glunderen als zij vertellen dat zij opa en oma worden. Iedere ouder krijgt ca. € 10,- per maand kindergeld. Voor deze mensen is dat best een bedrag, maar zij realiseren zich niet dat het onderhoud van een kindje meer kost dan € 10,- per maand. Daarnaast missen deze kinderen schooljaren die juist zo belangrijk zijn voor hun toekomst. Deze jonge meisjes blijven over het algemeen bij de ouders wonen met als gevolg dat er 4 mensen op 1 éénpersoonsmatras of slaappleats slapen. De jonge vader van het kindje heeft vaak al snel weer een nieuw vriendinnetje met ook weer een kindje tot gevolg.

Het terrein is redelijk begaanbaar. Paden waar de zon niet of nauwelijks schijnt, moeten wij erg oppassen niet weg te glijden of weg te zakken in de blubber. De bewoners zijn het gewend maar wij natuurlijk niet. Op de glibberpadden worden wij geholpen en vastgehouden zodat wij niet languit in de blubber liggen. De mensen zijn ook heel vriendelijk, beleefd en behulpzaam. Dat is wel eens anders geweest.

In het gezin van Szidonia en haar man Sandor gaat het niet goed en zijn zij radeloos. Hun zoon Antonio, 20 jaar, is homo en draagt graag dameskleding. Homo's en lesbiennes worden absoluut niet geaccepteerd door de zigeunergemeenschap. Dat is erg zielig voor Antonio. Hij wordt aan alle kanten gepest, bespuugd, uitgejouwd en geduwd. Omdat hij niet geaccepteerd wordt, is Antonio gaan drinken en is hij vreselijk agressief in het gezin. Dat geeft natuurlijk de nodige spanningen en problemen. Nu is er bedacht om voor Antonio een aparte ruimte te maken in het schuurtje naast het hutje van zijn ouders, zusjes en broertje. Daar kan hij hopelijk rust vinden en zichzelf zijn. Levente zal zorgen voor de materialen die nodig zijn om dat gedeelte bewoonbaar te maken.

Wij klimmen en klauteren verder naar boven en bezoeken daar de gezinnen. Het uitzicht vanaf de bovenkant is werkelijk prachtig en zeker met mooi weer is het bijzonder mooi. Iedereen is blij en tevreden met de voedselbonnen en de paracetamol. Ondertussen zien wij al een aantal mensen met de voedselbonnen naar beneden lopen om boodschappen te doen.

Bij het gezin van Aranka en Robert-Florin was dubbele blijdschap. Naast de voedselbonnen en de paracetamol kregen zij batterijen (nr. 675) voor het hoorapparaat van hun dochtertje Vivien. De batterijen kunnen de ouders niet betalen en dat betekent dat Vivien niet naar school zou kunnen. Ik werd als dank flink geknuffeld en werd er wel 1000 keer bedankt.

Het huisje van Anna wilden wij voorbij lopen omdat zij 4 jaar geleden de kachel, het bed en zelfs de vloerbedekking had verkocht die wij geplaatst hadden. Daarom krijgt zij en haar zoon Tiberius geen enkele hulp meer. Anna riep ons om toch even te komen kijken naar haar zoon. Enkele jaren had Tiberius een ongeluk gehad en is zijn linkerbeen behoorlijk beschadigd. Toendertijd is hij door een dokter niet goed geholpen, waardoor hij slecht loopt en veel pijn heeft.

Tijdens dagwerk bij een boer heeft hij twee weken geleden weer een ongeluk gehad en zou zijn schouder uit de kom zijn. Geld voor een dokter is er niet en geen werk betekent geen eten. Ik kijk naar Tiberius die er verloren bij zit en duidelijk veel pijn heeft. Slechts twee vingers kan hij nog bewegen en de arm hangt er raar bij. Wij bieden hem aan om naar het ziekenhuis te gaan, maar dat wil Tiberius absoluut niet. Morgen is er weer werk en hij kan met linkerarm nog veel doen, zegt hij. Wij blijven erop aandringen dat hij echt naar de dokter moet en anders misschien zijn arm zou kunnen verliezen. Zelfs Levente probeert hem te overtuigen, maar Tiberius blijft weigeren omdat hij anders zijn baantje kwijt is. Dit is heel vervelend en het voelt niet fijn om hem zo achter te laten. Het is echter zijn keuze en dat moeten wij respecteren.

De volgende dag zijn wij nog even terug geweest om te kijken of Tiberius misschien van gedachten was veranderd. Hij was al vroeg naar het werk, aldus zijn moeder Anna.

Van het gezin van Lajos en Piroska krijgen wij een grote zak paddenstoelen als dank voor de voedselbonnen. Wij hebben gezegd dat zij de paddenstoelen beter kan verkopen, maar zij wilde per sé dat wij de zak aanpakten. Wel heel erg lief.

Vandaag worden er 17 nieuwe gezinnetjes geregistreerd en zij zullen later ook voedselbonnen krijgen. Niet alle meisjes hebben een partner en ook al wonen zij bij de ouders in, zij krijgen toch een eigen dossier. Zo is het makkelijker om de administratie op peil te houden.

Als alle gezinnen bezocht zijn en de teams zich weer melden bij onze bus, kunnen wij gaan beginnen met het uitdelen van de breiwerken. Wij hadden 42 dozen met breiwerken mee genomen en Klara, Marry, Kees en Joke deelden de breiwerken stuk voor stuk uit. Amber maakte foto's en Maria en Yvonne zaten even apart om nog eventuele vragen van de bewoners te beantwoorden. Op een gegeven moment zien wij Klara zich uit de groep wringen en rent een van de bewoonsters achterna. Zij had namelijk kans gezien om twee prachtig gebreide dekens te pikken en wilde er mee weg lopen. Helaas was Klara sneller en pakte de dekens van haar af. Even was er grote hilariteit. Zoals altijd komen er ook mensen met CNP kaarten (paspoorten) van overleden mensen met het verhaal dat deze mensen nog niets gekregen hadden. Natuurlijk maken wij hen duidelijk dat het geen zin heeft om dat te doen, omdat wij aan de hand van de gezinsdossiers precies weten hoe de gezinssituaties zijn.

Soms zijn er dames die breien teleurgesteld zijn, omdat er geen foto van hun breiwerken in het verslag staat. Natuurlijk doen wij onze uiterste best om van alle breiwerken een foto te maken, maar dat lukt niet altijd. Daarnaast kunnen ook niet alle foto's van breiwerken in het verslag geplaatst worden. U kunt erop vertrouwen dat de breiwerken een mooi plaatsje krijgen bij een van de gezinnen in Sovata.

Rond 17.30 uur zijn alle breiwerken uitgedeeld en is er weer rust op het terrein. Wij ruimen alles op en beloven om in april weer terug te komen. Met lachende en blijde gezichten worden wij uitgezwaaid en sommige kinderen rennen nog een stukje naast de bus mee. Wij zijn het er over eens dat het een topdag was en met een goed en tevreden gevoel weer huiswaarts gaan. Snel naar ons logeerafres, onder de douche, een hapje eten en weer lekker op tijd naar bed.

MAANDAG: vandaag hebben wij een redelijk rustige dag. De administratie moet bijgewerkt worden, alle afspraken vastgelegd worden, afrekenen met onze tolken en natuurlijk onze koffers pakken voor het vertrek morgen naar Nederland.

Wij zijn allemaal nog snipverkouden, voelen ons niet echt lekker en Janny zit onder de vlooiensbeten. Helaas is het niet anders. Wij zijn blij dat wij weer 412 gezinnen hebben kunnen bezoeken en hebben gedaan wat wij konden. Onze grote dank gaat uit naar onze trouwe Roemeens/Hongaarse hulpverleners. Zonder hen kunnen wij niet doen wat wij deze week hebben kunnen doen. Na ons vertrek hebben zij nog veel werk met het bezoeken van de probleemgezinnen en het controleren van de projecten. Dagelijks worden wij op de hoogte gehouden van de zaken die spelen. Daar zijn wij erg dankbaar voor.

Wij hopen u met dit verslag een goed beeld te hebben gegeven van de situaties in Sovata. Wij spreken de wens uit om begin volgend jaar weer onze families te kunnen bezoeken. Dat zou fantastisch zijn.

Alles wat wij hebben kunnen doen, is mogelijk gemaakt door u !! Dankzij de trouwe donaties van kleding, schoeisel, voedsel, school- en knutselspullen, financiële donaties, breiwerken en alle andere goederen, konden wij heel veel mensen gelukkig maken en hen brengen wat zij zo hard nodig hebben. Wij zijn u meer dan dankbaar en hopen dat u ons blijft ondersteunen. Wij gaan gewoon door met het uitzoeken en sorteren van de goederen, het inpakken van de dozen en vooral verder kijken naar het verbeteren van de woonsituaties samen met de gemeente en het realiseren van nieuwe projecten zoals aanleg van stromend water en het realiseren van dagopvang voor zieke en demente ouderen.

Onze grote dank gaat uit naar **Bergschenhoek Groep BV uit Bergschenhoek** voor het drukken van dit prachtig uitgevoerde verslag en **RANFRU Stoverij uit Strijen** voor de honderden bananendozen per jaar.

Transportbedrijf Neele-Vat Logistics uit Rotterdam natuurlijk ook heel hartelijk bedankt voor het verzorgen van het transport van Oud Beijerland naar Sovata en **Van der KAA Transport Moordrecht Holland BV** willen wij ook heel hartelijk bedanken voor het gebruik van de bus én de brandstof voor het ophalen van goederen in heel Nederland. Wat moeten wij zonder al onze prachtige en trouwe sponsors !!!

NAGYON KÖSZÖNÖM SZÉPEN (heel hartelijk dank) namens de mensen uit Sovata en Sarateni.

Praktische tips voor hulpverlening

Bedrijven, instellingen, stichtingen en vele van u vragen ons: "Wat kunnen wij naast een financiële steun en kledingdonaties nog meer doen voor bijvoorbeeld de scholen en crèche-project en SOS?" Naar aanleiding van deze vraag hebben wij wensenlijsten samengesteld met artikelen die voor de scholen, crèches en gezinsondersteuning heel erg belangrijk zijn. Het kan u wellicht helpen makkelijker een keuze te maken wat u nog meer zou kunnen betekenen voor de kinderen en gezinnen van Sovata en Sarateni in Roemenië.

Wensenlijst voor de lagere scholen en crèches

Schriften en bloc notes	Vouwblaadjes(gekleurd) A4 en A5
Waterverf en penselen	Kopieer, teken-en crêpepapier
Potloden en puntenslijpers	Scharen voor groot en klein
Knutselmateriaal en stickers	Plak stiften en potten plaksel
Kleurboekjes	Ballpoints (met of zonder reclame)
Kleurpotloden en stiften	Grote kralen om te rijgen en draad

Wenslijst voor het project gezinshulp

Blikken vlees, zakjes droge soep, gedroogde bruine en witte bonen, spliterwten, blikjes tomatenpuree, pasta, rijst, macaroni, thee, oploskoffie, oplos chocolademelk, bouillonblokjes, blikjes leverpastei, handzeep, tandpasta en tandenborstels, handdoeken, theedoeken, warme sokken, waxinelichtjes en paracetamol.

Financiële donaties en giften

Natuurlijk zijn en blijven ook financiële donaties zeer belangrijk.

Van de financiële donaties worden bijvoorbeeld in Roemenië zelf voor de lagere scholen werkboekjes en leesboeken in de Roemeense en Hongaarse taal aangeschaft en wordt het verbeteren van de woon- en leefomstandigheden betaald. Verder kan voor 5 euro een SOS voedselbon worden uitgegeven, waarvan twee volwassen mensen bijna een week kunnen eten. Helaas is het kopen van vlees geen optie omdat de prijs van het vlees onbetaalbaar is voor de meeste mensen. SOS voedselbonnen worden op naam van de begunstigde uitgeschreven en kunnen verzilverd worden in de kleine supermarkten. Een van onze Roemeense hulpverleners controleert de verzilverde voedselbonnen op het juiste gebruik er van. Bij onregelmatigheden worden de onterecht verzilverde voedselbonnen door de supermarkt niet betaald door SOS.

Contactgegevens Yvonne Willebrands

☎ 06-24521969

✉ yvonne@stichtingsovata.nl

🌐 www.stichtingsovata.nl

Locatie loods

Langeweg 5E
3261 LJ Oud-Beijerland

Overig

Erkend ANBI
KvK Rotterdam 24420113

IBAN rekeningnummer: NL88 INGB 0003 5337 95